

TABOR

Leto: II.

Maribor, sobota 11. junija 1921.

Številka: 130.

Okoli Moskve.

(H kongresu III. internacionalne).

Tretja internacionala se zbira. Dne 15. t. m. se vrši v Moskvi kongres, na katerem bodo zastopani vsi evropski narodi. Tudi vzhodni narodi pošljejo svoje odposlance.

Izgleda, da se socializem obrača vedno bolj na desno. Kongres tretje internacionalne ima namen, da poživi revolucijsko navdušenje in začrta smer, niso radikalni komunistični politiki. Upanja, da bi se te smernice izvrševale v dejanskem življenju, je pa zaenkrat jako malo.

Kapitalizem je že popravil svoje precej razdrte pozicije. Takoj po vojni je še obstajala možnost, da se bo rdeča revolucija razpasla širom Evrope. Razpadla je velika podonavska monarhija. Nemčija je bila omajana v svojih temeljih. Dosedanja politična, ekonomska in socialna struktura je dobila težke poškodbe, ki so osobito v začetku kazale, da ji groze opasne komplikacije. Toda Nemčija je kljub naglemu prehodu iz militarizma v socializem, kljub vsem posledicam, ki jih je zapustil poraz na bojiščih, z večjo in previdno roko brzdala svoje destruktivne elemente in se obrnila pred novim velikim ponizanjem in usodepolnim razkrojem v notranjosti. Tudi nasledstvene države, ki so komaj stopile iz stoletne odvisnosti v svobodo, so vedele s pomočjo izkušenih narodnih voditeljev in z združenjem vseh zdravih elementov prebrskati nevarna mesta. Podlegla je samo Madžarska, ki je prehajala iz ekstreme v ekstrem in ki še danes živi v ekstremu politične konservativnosti.

V zapadnoevropskih državah niti po prevratu ni bilo mnogo izgledov za zmago revolucije. Vladajoči krogi so na bojiščih utrdili svojo moč, tako da se prešli v povejano stanje silnejši kot so bili poprej. Francija, dežela živih revolucijskih tradicij, je vedela svoje mase navdušiti za zmago II. republike. Njene izgube na bojnem polju so bile preveč svarilne, da bi bila mogla pokusiti na samem sebi novo vivisekcijo. V velikoindustrijski Angliji se je socialno gibanje dolgo časa pripravljalo, da udari na levo; izbruhnila je stavka rudarjev, ki se vleče že dva meseca, ne da bi dosegla uspehe. To je znamenje, da je kapitalizem močan ne le po svoji materijalni sili, temveč tudi po svojem političnem vplivu. Tudi v Italiji so bili komunisti poraženi, da ne govorimo o manjših državah.

Vse to dokazuje, da je socializem, mno največjih gibanj, kar jih pozna svetovna zgodovina, gibanje, ki ga lahko po njegovi notranji sili primerjamo samo s pojavu krščanstva, krenil na pot razvoja in sistematične izgradnje novega družabnega reda. Zasluge za to pa nima samo kapitalizem, temveč v prvi vrsti komunizem. Moskva je tu dosegla mnogo več nego železen pritisk kapitalističnega sistema. Ruska revolucija je pokazala fiasko. Sele sedaj priznavajo boljševiški voditelji, da država, ki ima skozinskozi agrarni značaj, katere glavni nosilec je neprobujen, kulturno zaostal mužik in ki ima večidel primitivno gospodarstvo ter kljub svoji silni razsežnosti neznatno prometno omrežje, ni zmožna vzdržati globokih pretresljajev socialne revolucije in da vsak tak poskus vvel neizprosne logike prirodnih in ekonomskih zakonov vodi globoko navzdol. Na ruskem primeru so se proletarske mase naučile, da terorizem idej ne daje ni pravo sredstvo za izboljšanje vsega socialnega življenja, ampak da je za to potrebna demokracija idej.

Razprava o enajstem oddelku ustave.

LDU Beograd, 9. junija. Današnja sejo ustavnega odseka je otvoril predsednik dr. Ninčič ob 11. uri dop. Na dnevnem redu je bila razprava o izpremembah 11. oddelka ustave, ki govori o vojski. Odklonjen je bil izpreminjalni predlog, ki ga je postavil k členu 119 Jugoslovanski klub in ki predlaga, naj se uvede v naši državi narodna vojska (milica). Poročevalec dr. Laza Marković je naznanil, da je v členu 120 zapazil tiskovno napako, namreč, da je izostal zadnji stavek tega člena, ki se glasi: Razsodbe vojnih sodišč rešuje v zadnji instanci kasacijsko sodišče. V stenografskem zapisniku ustavnega odseka je razvidno, da je ustavni odsek sprejel tudi ta stavek. Radi tega predloga naj se stavek, ki je izostal ob priliki tiskanja navedenega poročila ustavnega odseka, zopet uvrsti v člen 120. Ta predlog je bil sprejet, odklonjen pa je bil predlog zemljoradnika Lazica, ki se glasi: Vojna sodišča so pristojna za prestopke vojaškega značaja. Kazen, prestopke in postopanje bo določil poseben zakon. Vse ostale zadeve vojakov, podčastnikov in častnikov bo sodilo redno sodišče. Odklonjen je bil tudi predlog radikalce dr. Ivančiča, naj se člen 121 zamenja z drugim, ki bo določal, naj prestopke vojakov in častnikov pod zastavo obravnavajo redna sodišča. Odklonjen je bil dalje tudi predlog socialnodemokratskega kluba, ki je vseboval izpremembe k 6 členom in

zahteval ustanovitev narodne obrane, ki bi bila namesto stalnega kadra. Demokrat Pavel Angjelič je predlagal, kako naj se sestavijo vojna sodišča prve stopnje in apelacijsko sodišče. Predlog posl. Angjeliča je bil odklonjen. Vojni minister Hadžić je predlagal, naj se k členu 121 sprejme ta-le dostavek: Prestopke, katere zakrivijo civilisti v družbi z vojniki, presoja civilno sodišče, za vojake pa vojno sodišče. Ta predlog je bil sprejet z večino glasov. Predlog socialnodemokratskega kluba, ki k členu 126 predlaga referendum naroda za izpremembo ustave kakor tudi to, da more skupščina sklepati še-le, kadar je navzoča polovica plus eden vseh njenih članov, je bil odklonjen. Istotako je bil zavrnjen tudi predlog posl. Gostinčarja, ki ga je postavil k členu 126 in ki se glasi: Predlog, da se v ustavi kaj izpremeni ali izpopolni, more staviti narodno predstavništvo. K členu 127 je predlagal dr. Momčilo Ivančič, naj se za vojno dobo določijo posebni zakoni, ki bi bili drugačni kakor so odredbe v ustavi. Ta predlog je bil odklonjen. Nato bi bilo treba sklepati o izpremembah pri 13. in 14. oddelku ustave, pa se je seja odgodila. Naslednja seja še ni določena.

LDU Beograd, 9. junija. Jutri popoldne bo seja konstituant, na kateri se bo razpravljalo o interpelacijah, ki so na dnevnem redu. Debata o ustavi se nadaljuje v soboto.

Vlada in komunistični klub.

LDU Beograd, 9. junija. Danes bi bila morala vlada odgovoriti na zahtevo komunistov o otvoritvi sindikatov, delavskih domov itd. Dobro obveščeni krogi pa doznajajo, da vlada sploh ne bo odgovorila na zahteve komunistov, ker so pretirane in neupravičene. Komunisti bodo zato v svojem klubu sklepal, ali naj v znak protesta zapuste konstituant. Zelo neprijetno je vplivala na javnost vest, da sta Komunistična voditelja Pavel Pavlovič in dr. Šime Marković odšla v Moskvo. V splošnem menijo, da sta šla komunisti v Moskvo po instrukcije, kako naj se v bodoče vrši njihovo prevratno delo. Komunisti o svojem potovanju niso ničesar poročali. Potemtakem sodijo, da bodo komunisti gotovo zapustili konstituant.

Nova borba za Veliko Madžarsko.

LDU Beograd, 9. junija. Presbiro poroča iz Pariza: „Temps“ piše o trianonski mirovni pogodbi nastopno: Med mirovno pogodbo, ki so jo zavezniki sklenili z Madžarsko in med odredbami, ki so jih oni l. 1919 v vprašanju varstva manjšin naprtili Češkoslovaški, Jugoslaviji in Rumuniji obstaja kontradikcija. Trianonska pogodba je razkosala Madžarsko tako, da je pod sosednje države

prišlo več milijonov Madžarov. Ta kombinacija se nikakor ne bo mogla vzdržati, ker sosednje države gotovo ne vidijo rade madžarske iredente na svojem ozemlju. Gouvalin piše v „Journal des débats“ o madžarskih intrigah in pravi, da se Madžari delajo za prijatelje Francije samo zato, ker hočejo doseči, kar bi radi, namreč njeno pomoč za vzpostavitev Velike Madžarske.

Iz seje ministrskega sveta.

LDU Beograd, 9. junija. Na današnji seji ministrskega sveta je ministrski predsednik Pašić poročal o uspehu pogovora z rumunskim ministrom za zunanje posle Takejem Jonescom. Nato je bilo podpisanih nekaj ukazov, nakar se je razpravljalo o predlogu ministra za javna dela, naj se takoj prične graditi most med Beogradom in Zemunom. Sklenilo se je, da se to vprašanje reši takoj, ko se izdela in sprejme načrt za povzdigo Beograda.

Angleška rudarska stavka.

TIP London, 9. junija. Izgleda, da bo rudarska stavka kmalu končala. Včeraj so se sestali zastopniki delodajalcev in delojemalcev in izdelali predloge, katere bodo predložili zastopnikom vseh delodajalcev, ki pridejo prihodnje dni na posvetovanja v London. Obe stranki sta se zedinili v tem, da bodo o predlogih glasovali stavkujoči rudarji. Mogoče je pa tudi, da bodo zastopniki sami prevzeli odgovornost za te predloge, zato bi glasovanje odpadlo.

to se pravi, da je treba družbo potom individualne vzgoje, organizacije, etične povzdige vsposobiti za ogromne naloge, ki jih prevzame s porušenjem starega družabnega reda; na drugi strani pa je potrebna izvestna ekonomska podlaga, sicer v prvem trenutku propadejo najlepši sadovi revolucije. Ekonomska beda in razne druge posledice uničujejo vspehe, še predno so se pokazali v vsem obsegu. Da se to prepreči, je treba kapitalizmu sistematično in razumno podrezavati korenine in odjemati njegov političen vpliv.

Zadnji socialistični kongres na Dunaju jo dal izraz temu treznejšemu, realnejšemu presojanju razmer in je začrtal pot za bližajo bodočnost. V ruski Moskvi bo ta realnost zakrita in na mesto kritičnega razuma in treznih čustev bodo govorila avanturska nagnanja poedincev in družbe.

V svoji celoti pa socialistično gibanje ni omejeno na dobo, na narode, na stranke in njihove programe. Socializem je mnogo globlja, prvotnejša sila neg se razne doktrine in ideologije, zato bo preživel vse izpremenljive pojave raznih dob, premagal vse slabosti svojih strank in organizacij ter se boril s svojim idealom človeka in pravičnosti tako proti moči kapitalizma kakor proti samovladi in zablodam svojih lastnih reprezentantov.

Ig—uz.

Iz francoske zbornice.

(Debata o trianonski mirovni pogodbi).

Pariz, 7. junija (Havas).

Na popoldanski seji je govoril najprej Dechamps. Izjavil je, da Francija ne zadene krivda na tem, da so Madžari gledali nedavno proti Berlinu, nato pa proti Moskvi, odkoder sta došla Bela Kun in Szamueli s svojimi boljševiški političnimi metodami. Sele izza vsega tega se je Madžarska obrnila na Francijo, ki ni nikdar odrekla narodni svoje pomoči. Govornik ne razume, kako se more Franciji očitati imperijalizem. Francija ni imperijalistična. (Ploskanje na vseh klopetih). Wetterle opozarja na protest prebivalcev Banata, kateri so razdeljeni med Srbijo in Rumunijo. Protestira proti nasilju, ki ga izvaja nad temi kmeti kraljevina Srbija (!). Svoja izvajanja sklepe z izjavo, da se bo mirovna palača sesula v razvaline, ako ne bodo narodne manjšine zaščitene. Briand odgovarja, da pogodba v resnici določa varstvo manjšin, za to pa mora biti ratificirana, sicer nima veljave. Sele po ratifikaciji bomo lahko vzeli v roke izvršitev vseh pogodbenih določb. Montet (socialist) opozarja na protisemitične pogrome, ki jih organizirajo na Madžarskem in na sistematičen bojkot Židov ter zahteva, naj tudi madžarska vlada spoštuje pravice manjšin. Poročevalec Guernier odgovarja na opazke poslancev Margainé in Bonkoura, da ni resnična trditev, da bi trianonska mirovna pogodba, ki je osnovana na narodnostnem principu, sele povečala neznosno stanje. Treba je delati za sporazum med obema državama in pogodbo ratificirati. Bellet (naprednjak) meni, da bi morala Francija podpirati narode, ki so ji v vojni stali ob strani, kakor Srbe, Rumune in Čehoslovake. Madžarska naj nosi posledice, ker se je dala od svojega Tisze pogovati v vojno. Ministrski predsednik Briand izjavlja: Mladostni entuzijazem Bonkoura me prepričuje, da on ne razumeva, s kakšnimi težkočami je združena ureditev narodnostnih držav v Evropi. Nekoč je bil ta nacionalni princip nepotreben, ker narodi takrat niso bili tako ozko vezani med seboj.

Danes je položaj drugačen. Francija se je vedno zavzemala za to, da se narodnostno načelo dosledno izvede. A pri srednjeevropskih narodih so kar sproti nastajale različne ovire. Vendar pa radi tega ni mogla zapustiti svojega principa. Kar je bila morala storiti, je bilo to, da je priborila malim državam, ki so nastale z njeno pomočjo, vsa sredstva, da lahko živijo. Madžarske meje, izvaja Briand, so se določile nekoliko svojevoljno. Če pogledamo na nov zemljevid, ne moremo reči, da je bila dosežena absolutna pravičnost, to pa vsled tega, ker so si nacionalni interesi nasprotovali. Kar se je pa na mejah zagrešilo, to bodo popravili tesnejši gospodarski stiki med Madžarsko in sosednimi državami. Zakaj donavska federacija je zaenkrat ravno tako nemogoča, kakor je bil po razpadu Avstrije nemogoč federalizem. Toda ravno ta teži mnogim na srečo. Ni nobenega dvoma, da Madžarska ne bo imela vseh za svoj poln razvoj potrebnih gospodarskih sredstev, a pomisliti je treba, da so v sličnem položaju tudi vsi drugi narodi. Kar jim manjka, to si morajo nabaviti pri svojih sosedih. Tudi male srednjeevropske države bodo našle vse, kar jim manjka. S tem problemom se bo sedaj pečala posebna konferenca. — Francija si je prizadevala, da spravi na to pot vse svoje prijatelje in zaveznike. Sprejeto pismo, priloženo trianonski mirovni pogodbi, je priznavalo možnost, da stoji ta ali ona mejna določba v nasprotju z gotovimi interesi in da bi se mogla meja popraviti. Madžarski je dana priložnost, da se s svojimi sosedi sporazume, ne da bi bilo treba izpreminjati mirovno pogodbo. Gospodarska pogajanja narodov bodo imela le tedaj uspeh, ako so ti-le zmožni za delo in ako ne podredijo svojih gospodarskih interesov kakšnim postranskim interesom. Dalje je ministrski predsednik Briand naglašal, da je nujno potrebno, da zbornica odobri ratifikacijo. Na opazko Bonkoura, da je madžarska vlada reakcijska, povdarja, da vlada skrbi, da obvaruje sedanjo družbo. Državni upravnik Horty je prevzel vlado pod zelo težkimi pogoji. Ravno Bonkourovi prijatelji so delali na to, da naj se Francija ne vmešava v notranje razmere madžarske države. Evropa se bo doživela marsikateri pretresljaj, ki bo opasen radi tega, ker Zveza narodov še nima moči, da zaščiti dotične narode. Zato se ne smemo odreči misli na združenje narodov, ki bodo skupno priskočili na pomoč državam, katere bodo morebiti zamajane v svojem obstoju. Trdno sem prepričan, da so narodi že nastopili to pot. Zato ne sme nikdo uničevati uspeha, ki smo ga dosegli. Ti upi pa ne bodo tako kmalu uresničeni v vsem svojem obsegu. Kdor bi upal na to, bi se moral razočarati. Je zelo težko apeli-

VINKO NOVAK:

Pankert.

„Kaj pa je tebe treba bilo, dete ljubó, dete lepó...“

„Nihče ne ve zanj, le mati ga sluti pod svojim srcem“, je pisal nekoč Rehhar. In njeni tajni vzdihljaji in njene skrite solze prelite v prebedenih nočeh, so neme priče trpljenja, ki jo čaka. In ko je bilo rojeno v bolečinah in stoku in so ji položili drobčnega neboljenčka prvokrat v naročaj, je tihi usmev na njenih licih izražal uteko za njeno bol, a v bolehnih očeh je vztrepetalo vprašanje: Kaj s teboj detece, kam s teboj črvicek. Ako je fantič, sluti in ve, da ji ga vzamejo nekoč na vojsko in ubijejo, ko doraste, in ako je dekletce, sluti in ve, da ji ga nekoč tuja ljubezen odtrga od njenega srca. Zakaj toraj toliko bridkih ur, zakaj toliko grenkih bolečin. Tihi usmev na bledeh licih pa govori: „Ali te treba bilo je, al' ne, vendar prisrčno bom ljubila te!“

Nizka kmetska sobica. Okna so zastrita z zavesami, le ob strani zavese je pokukal pramen pomladanskega solnca v tiho izbičo. Sinil je preko obraza mladega, lepega dekleta, ki počiva na postelji. Lica, bela kot iz alabastra, so ji udrtá, vendar je v njih nekaj tako mičnega, tako sladkega, čeravno prič-

rati na skupnost narodov, ki morajo položiti tiste nacionalne žrtve, katere so potrebne, da nastane neka narodnostna skupnost. Naj bi Francija podvzela vse korake, da pride do zboljšanja narodom. To je bilo in je še vedno najbolj na srečo sedanji vladi, obžalovati pa je treba, da ravno sedaj ni primeren čas, da bi se narodi medsebojno objemali. Kar se tiče Madžarske, ji želi, naj se razvija v miru in blagostanju, prepričan, da ne bo hotela postati stara Ogrska. Proti koncu svojega govora je Briand prosil zbornico, da naj trianonsko pogodbo kakor tudi pogodbo o varstvu manjšin ratificira. Za njim je poslanec Bonkour zopet povzel besedo in omenil, da vztraja pri trditvi, da madžarska vlada pripravlja povratek Habsburgovcev. Na to se je izvršilo glasovanje s sledečim izidom: 478 glasov za, 74 glasov proti. Pred glasovanjem o posebni pogodbi glede varstva manjšin je poslanec Saguier opozarjal na potrebo, da se manjšine v nasledstvenih državah zaščitijo.

Notranja in zunanja politika.

* Vprašanje Baroša rešeno? Italijanski listi prinašajo iz Beograda vest, da so zastopniki Italije, svobodne države Reke in Jugoslavije podpisali pogodbo, s katero je rešeno vprašanje baroške luke. Reška luka, Delta in Baroš tvorijo enotno luko, ki bo na temelju enakopravnosti dostopna vsem trem državam. Luka bo pod upravo italijansko-reško-jugoslovenske komisije. Vsaka država pošlje v komisijo dva zastopnika. Jugoslavija se bo lahko posluževala te luke za vse blago, ki se uvaža ali izvaža, podobno kakor je to urejeno v Trstu za češkoslovaško blago. Ta vest še ni potrjena.

* Konferenca v Portorose se glasom zadnjih vesti ne bo pričela 15. junija, marveč šele 2. julija. Tudi avstrijska republika je bila povabljená k udeležbi.

* Svica in Karl Habsburg. Švicarski zvezni svet je 9. t. m. razpravljal o dveh interpelacijah, tičočih se Karla Habsburga. Prvo je vložil socialist Grim in zahteval pojasnilo, kako je mogel bivši cesar zapustiti Svico in ali bi ne bilo umestno, ako bi se mu prepovedovalo bivanje v Svici. Klerikalec Bossei je Karla zagovarjal in interpeliral proti nameri, da se ga izžene iz Svice, češ, da se s tem krši pravica azila. Odgovarjal je šef političnega oddelka zveznega sveta Motta in izjavil, da švicarska

jo vse poteze o tihem trpljenju in prečutih nočeh. Ob sencih doli na ramena se valovijo prameni gostih vranjih las, oči so zaprte in zastrite od črnih, svilenih trepalnic. Leva roka je položena ob životu, z desnico se oklepa drobne deteta, srčkane, ljubke deklice. Ob vznožju sedi mlad, visok mož, neprestano zamaknjen, zdaj v lice deteta, zdaj v obraz mlade matere. Očetovska sreča mu sije iz oči; z desnico gladi belo dekliško roko. Molk vlada v sobici, le enakomerno dihanje mlade matere moti tišino. Naenkrat je dete zajokalo. Opazno in z vso pazljivostjo ga dvigne mladi mož v naročaj, ujčka ga in mu poltiho zapoje uspavanko:

„Ninaj, ninaj, nančakaj, sladko mi zaspančakaj...“

Mlada mati odpre trudne trepalnice, bujne, zaokrožene ustnice se ji smehljajo in luč njenih lepih oči, polnih gorske hvalečnosti se razlije po obrazu mladega moža.

„Glej, Dragica, začne mož, „kolikokrat sva si želela, da nama boginje naklonijo punčko, črnih las, črnih oči. Najine lepe stanje so se uresničile. Se ko je to trupelec snivalo pod tvojim srcem, kaj ne, kako lepe so bile tiste ure, ko sva se pogovarjala, kako bova oblačila, kako česljala, najinega angeljčka. Snežnobelo oblekico, krilce čisto kratko, bele nogavice, lase nad čelom pritržene v ravni črti od senca

vlada nima namena, Karla Habsburga izgnati, marveč je uvažala njegovo lastno prošnjo, da v avgustu t. l. zapusti švicarska tla. Kar se tiče njegovega monarhističnega delovanja v Pranginsu, nima zvezni svet nobenih zanesljivih dokazov, ki bi dali povod, da nastopi proti njemu.

* Amerika v službi človeštva. Ameriški predsednik imajo navado, da govore pred velikimi množicami svojih državljanov lepo sestavljene govore. Tak političen govor je imel predsednik Harding v Walley-Frige v Pensilvaniji. Naglašal je, da bo ostal zvest prisegi svojih prednikov, ki so se borili za napredek človeštva. Nadalje je izjavil, da ravno radi tega zahteva popolno svobodo pri svojem delovanju. Rekel je: Danes smo mi na prvem mestu med vsemi narodi sveta. Svet se ne bo nikdar uredil brez pomoči Amerike.

* Nemčija sprejeta v Zvezo narodov. V Zenevi se je vršila 6. t. m. seja zastopnik Zveze narodov. Razpravljali so o vprašanju sprejema Nemčije v Zvezo narodov. Vsi zastopniki, tudi francoski, so glasovali za sprejem. S tem je postala Nemčija enakopraven član Zveze narodov.

* Praktični kapitalisti in modri boljševidi. Berlinski listi potrjujejo vest, da so nemški in angleški industriji sklenili pogodbo, ki ima namen, kar najbolj izkoristiti ruske gospodarske razmere, ali, kakor se to glasi v službenem jeziku, delati za obnovo Rusije. Predmet sporazuma med angleškimi in nemškimi industrijalci so predvsem gospodarske koncesije, ki jih je svojčas ponudila sovjetska Rusija. Ljenuin bodo stavili pogoji, da sovjetsko vlado preosnuje v koalicijo vseh strank, izvzemši monarhiste.

* Z Daljnega vzhoda. Konferenca republik Daljnega vzhoda je sprejela zakon, ki določa, da se odpravi zasebna lastnina zemljišč, katera pripadajo sedaj skupnosti delavnega ljudstva. Pravico do obdelovanja dobe posamezne osebe in družbe.

Zanimivosti.

Pot k poboljšanju. Justica naše dobe pozna samo eno pot k poboljšanju — zapor. Fatalno pa je to, da s to potjo skoro nikoli ne doseže pravega cilja, da v ogromni večini slučajev s tem človeka ne poboljša ampak ga celo pokvari. Poštenost človeka je v veliki meri odvisna od njegove življenske vo-

do senca in nad temenom v kitico z rudečo pentljo. In ko doraste do šole, — si govorila, — pošiljala jo boš tako srčkano tateju naproti, ko bo prihajal iz pisarne. Mlada mati se smehljala, rajsko blažna milina ji seve z obličja, roke izteza in si želi k sebi drobčeno, dragoceno bitje.

Tiho in polagoma se odpirajo vrata, v sobo pokuka vranjelasa glavica enajstletne Lenčike, najmlajše tetke. „Ali smem?“ šepne dekletce, se približa tiho k postelji, da prvič vidi in poljubi malo punčico. Za njo prihajajo po prstih ostale tetke in strički, radovednost na obrazih, v srcu ljubezen do zlatega deteta. In gledajo in gledajo in poljubujejo brez konca in kraja. In stara mati pride, blaga dobra žena in dedek vstopi in oba zaeno hočeta dete v naročje. Na njunih obrazih se čita sama radost in nič tiste odurnosti in strogosti, ki bi spominjala na verze: „Oče so kleli, tepli me, mati nad mano jokali so...“ O, samo veselje v vseh očeh in sama ljubezen in ah, koliko ljubezni v teh navzočih sročih! In ko so se vsi dovolj nasrčkali z otrokom, spet odhajajo po prstih, skoraj neslišno, kakor so prišli.

„In krst, kedaj naj bo, dragice,“ vpraša s tihim glasom mlada mati. „In ali bomo krstili, kakor želi tvoja teta? Mislim, da se bo župnik zoperstavljal, kaj priči. Thushelda je germansko ime in

lje in energije. Kdor pade v nepoštenost, ta je navadno šibak, ali vsaj prešibak, da bi hodil ravno pot poštenosti. Zapor pa je ravno ona institucija, ki voljo in energijo samo še bolj ubija. Ko tak nesrečnik zapusti recimo po 10 letih ječo, je še šibkejši in še bolj podvržen vplivom nagnjenja k slabemu nego je bil tedaj, ko je zagrešil zločin, radi katerega je prišel v ječo. Zato napravi navadno kmalu drugi zločin in pride znova v ječo. Drugače je lahko z onim, ki se ječi odtegne. O tem nam najlepše govori slučaj, o katerem piše te dni pariško časopisje dolge razprave. Pred 24 leti je dvajsetletni na Montmartru v Parizu rojeni Jules Carrel zašel med apaše, ki so izvrševali svoje tatvine, rope in uboje večinoma v cerkvah in ki so radi tega tudi nosili ime „Sacristane“. Končno pa je prišla policija na sled celi bandi in mladi Jules je prišel v zapor. Ko je bil čez nekaj časa izpuščen, je bil še bolj pokvarjen nego je bil poprej. Vrnil se je zopet k apašem ter bil ponovno aretiran, ter obsojen na 10 letno prisilno delo v kolonijah. V kolonijah je poizkusil dvakrat pobegniti, pa so ga obakrat zopet ujeli. Tako je končno poizkusil tudi tretjič, to je bilo l. 1903. in takrat se mu je tudi res posrečilo. Prišel je srečno nazaj v Francijo. Poln življenskih izkustev se ni vrnil k apašem, nego je postal natakár. Kot natakár je prišel iz Francije v Ameriko, iz Amerike v Anglijo in iz Anglije v Alzacijo. Male pred svetovno vojno pa je postal hotelski ravnatelj, a med vojno ravnatelj enega največjih londonskih hotelov in ko se je naselil med vojno v njegovem hotelu neki francoski general, ga je Carrel pozdravil v francoskem jeziku. Nedavno pa se mu je zahotelo videti zopet Pariz. Odpotoval je v Pariz, a tam ga je v neki restavraciji spoznal stari policijski nadzornik Balueguier ter ga po 24 letih aretiral. Sedaj se nahaja v pariških zaporih in za njegovo pomiloščenje prosi ves Pariz, oboje ga spola in vsi oni gospodarji, pri katerih je služboval.

Človek z bombami je že tu, zato vsi nocoj v gledališče!

Dnevna kronika.

— Kaj pomagajo sezname! Poprej smo večkrat čuli pritožbe iz občinstva, da ne ve, katere tvrdke so slovenske in katere niso. Sedaj smo dobili natančne sezname vseh narodnih tvrdk v Mariboru, vendar pa naši ljudje, kljub temu, da zdaj vejo, katere tvrdke so naše, istotako pridno posejajo tuje, nam več ali manj sovražne. Kaj pomagajo vsi sezname, če pa ni dobre volje,

povrhu je otrok še — pankert. „Ali, draga, tega vendar ne zmore, da nama mesto Thushelda prinesejo Urško ali Barbiko ali Nežico. Kaj meni mar, ako so te svetnice v kmetski pratiki rdeče naslikane; tudi midva lahko imava kar price, povrh še teta, ki je premožna in je obljubila dedščino, ako bo otrok nosilec njenega imena.“

Spomni se dragi Cankarjevih „Zgodb iz doline šentflorjanske“ in ti stega Polikarpa. Pankert je bil in župnik je udaril z nogo ob tla in rekel, da bo Polikarp in pri tem je ostalo.“

Molk je nastal v sobici, na tiho, svetlo srečo je legla senca žalostne slutnje. Naslednji dan je bil krst. Prišla je botrica, sestra mlade matere, vsa svezla in mlada, duhteča po muškatu in rožmarinu in je odnesla v snežnobeke po voje zavito punčko. —

Župnik je izvrševal svoje ceremonije z nadutostjo in izlival zraven blagoslovljene vode svoj žolč na otroke, nezakonsko mater in brezbožnega očeta, čemu pankertu tako ime, ko imamo dovolj „domaših“ svetnic. Botrica se je postavila junaško v bran in udarila z nogo ob cerkevna tla ob krstnem karmenu: „Thushelda bo!“ — Beseda je dala besedo in končno je obveljala začasno župnikova: v matrikah bo prvo ime O... Thushelda naj bo kot prvo sek.

In potem ste se vrnili z O. botrica in

— **Lojalnost mariborskega nemškega trgovca.** Karol Saria, trgovec s kovinskimi izdelki na Koroški cesti, je izobrazil na svoji trgovini napis: K. Saria, Pasteurizir. glavna zaloga L. O. E. Ko ga je stražnik opozoril, naj postavi napis v pravilni slovenščini, mu je zabrusil v obraz: „Ako nimate nič drugega, naj se gre farbat vaša straža s Senekovičem vred, ki sam ne ve, kako se ti predmeti imenujejo.“ Saria je bil dan poprej od policije kaznovan, ker je označil cene samo v nemškem jeziku. Za dokaz svoje lojalnosti nasproti našim oblastim prejme Saria zaslužen nagrado.

— **Mariborski berači.** Po časopisu čitamo, da so v Zagrebu, v Ljubljani in drugod zadnje dni napravili racijo na berače ter odredili, da se vsi oni, ki niso pristojni v ta mesta, odpošljejo v domovinske občine, drugi pa se oddajo v oškrbo sirotišnicam. To bi bilo vrlo priporočljivo tudi za Maribor, ki ima gotovo toliko vseh vrst beračev, kakor malokje kako mesto. Vsi vogali so jih polni, ob petkih si pa kar podajajo kljuko. Prepričani smo, da vsi ti berači ne morejo biti pristojni v Maribor. Nismo sovravniki beračev, toda mislimo, da na ulice v naših časih ne spadajo več; zanje naj poskrbe občine, če so res potrebni, če pa niso, naj se jih nažene na delo.

— **Kaj bo s starim dravskim mostom?** Ze zdavnaj se je govorilo, da bo stari lesen dravski most odstranjen, razpisal se je celo natečaj za odstranitev, do odstranitve pa vendarle ne pride. Ta most se vzdržuje menda samo še zato, da samomorilci lahko nemoteno skačejo z njega v Dravo.

— **Volitev županov.** Za župana v Laškem je bil izvoljen dr. Franjo Roš, demokrat. — V Kalobju je bil izvoljen kmet Fran Zelič, pristaš SKS. — V Slivnici pri Celju kmet Ivan Cretnik, pristaš SKS. — V Lembergu posestnik Janec Lorenčak, pristaš SKS. — V Strančah pa socialni demokrat Johan Marinkšek.

— **Uspen dečjega dne v Mariboru** se ceni na okrog 60.000 kron. Da bo mogoče račune čimprej zaključiti, prosimo vse imetelje nabiralnih pol, da jih čimprej vrnejo uradu za zaščito dece in mladine v Strossmajerjevi ulici št. 26. V popolen prid zaščiti dece se bodo vršile vse predstave prvega mariborskega bioskopa dne 21. t. m.

— **Občinski urad na Pobrežju** pri Mariboru naznanja, da se nahaja od sedaj naprej v Cankarjevi ulici št. 11 in se uraduje vsak torek in vsako nedeljo od 9. do 11. ure dopoldne. Le samo v najvažnejših rečeh se lahko govori z županom ob drugem času.

— **Uradniška menza** se je preselila iz svojih starih lokalov v Vetrinjski ulici v prostore bivšega Oficirskega doma na babica, obe razžarjeni od srda in vina in ves svobodno-napredni, kulturni št. Jurij se je zgražal nad župnikovim početjem.

— **Mlado mater** je presnula grenka bolečina skozi sredino srca, oče otroka je gledal topo predse, v prsih mu je nekaj lepega zamrlo, ugasnilo...

— **Marica, draga moja Marica!** Ko sem tiste dni odhajal in z iskrenimi besedami blagoslovljal bodočnost najinega deteta, si usadila v cvetlični lonček na oknu vršiček muškata iz šopka, ki ga je prinesla botrica. Pravila si, ako uvene in se posuši muškata, umrl bo tudi novorojenček — tako je pri vas vera. Pred kratkim pa, ko sem te obiskal in si zdrava in čila z bujnimi grudmi napajala najino dete, je bil muškata še ves svez, duhteč in zelen. In tudi dete je bilo brhko in zdravo in smehljalo se je že, smehljalo s štirinajstimi dnevi tako ljubko, tako dražestno, in dvigalo glavico in zrlo s pametnim, črnimi očesi na naju. In vedi, da bo to dete slaidilo dneve najine bodočnosti, akoravno mu ostane na čelu vtisnjen pečat nezakonskega otroka, — zaničevanega pankerta.

— **Marica,** te vrstice tebi posvečene, naj bodo kapljica tolažbe v polni kelih grenkosti, ki si ga morala izpiti na dušek, ker je tako zahtevala usoda.

Slomškovem trgu. Ker so novi prostori večji in mnogo bolj ugodni nego so bili stari, se sprejme sedaj na novo še kakih 50 abonementov. Hrana v menzi se je pod sedanjim vodstvom zdajno izboljšala in so prenehala vsa nezadovoljstva, ki so včasih ovirala njen razvoj.

— **Slovenske gorice** so že stari Rimljani vzljubili in srkali njihovo prirodno krasoto in izborna vinska kapljica. V bližnji Jarenini — dobre pol ure prijetnega izprehoda od železniške postaje Pesnica — priredi v nedeljo 12. junija pevsko društvo „Obmejni zvon“ iz St. Ijke opereto „Kovačev študent“ v prid revni šolski mladini. Poletite na to veselico iz mestnega zidovja vsi vi prijatelji šole in življenja kipeče prirode! Vlak vozi najugodnejše: ob pol 13. uri na Pesnico, ob pol 21. uri zvečer pa nazaj v Maribor. Peš preko Pesnice je slabi 2 uri hoda. — Solsko vodstvo.

— **Svinjska rdečica** razsaja po Dravskem polju. Na tej bolezni je poginilo že več sto prašičev.

— **Slovensko pevsko društvo** v Ptuj priredi danes v soboto, dne 11. t. m. ob 20. uri pod vodstvom pevovodje g. Ferda Frasa v Društvenem domu koncert s sledečim sporedom: 1. Dr. Anton Schwab: Zlata kangijica. (Besede Otona Zupančiča). Velik mešani zbor s klavirjem in harmonijem. 2. Emil Adamič: Franica. Moški zbor. 3. Zorko Prelovce: Dekletova pesem. Oktet. — Odmor. — 4. Križovski: Utopljenka. Moški zbor. 5. a) A. Lajovic: Kiša. b) O. Dev: Pojdem v rute. Mešani zbor. 6. a) O. Dev: Je vpilnila luč. (Narodna iz Krasa.) b) Adamič: Vanč zelenka jaše. (Iz Strekljave zbirke.) Začetek točno ob 20. uri, konec ob 22. uri. Ker je čisti dobicek namenjen zaščiti dece, se preplačila hvaležno sprejemajo.

— **Repatica se bliža.** Jutri 11. t. m. se sreča naš planet z repatico Pous-Wineke. Srečanje bo čisto mirno in prijateljsko; planet in komet se bode lepo pozdravila, na to se pa razšla. Daljni gost iz vseмира niti ni tako vlijuden, da bi se pokazal „gospodarju prirode“. namreč nam navadnim smrtnim ljudem. Repatica ne bo vidna. Oddaljena je od zemlje par sto tisoč kilometrov. Korist od tega poseta bi utegnili imeti astronomi, mi drugi se bomo morali zadovoljiti, če tuptam nekoliko potrese tla, kar pa ni pričakovati ravno v naših krajih, temveč kje daleč v Afriki ali Aziji. Radi tega ji lahko mirno voščimo: Srečno pot!

— **Srbska in hrvatska deca** v Sloveniji. Višji šolski svet je naročil vsem okrajnim šolskim svetom, da mu pošljejo do konca šolskega leta seznam vseh šolo obiskajočih srbskih in hrvatskih otrok v Sloveniji.

— **Posebni vlak s Pragerskega.** Ker bi imeli iz nedeljske prireditve pragerskega Sokola gostje iz Maribora po normalnem voznem redu neugodno zvezo, je ravnateljstvo južne železnice dovolilo, da se smejo izletniki vračati v Maribor z vlakom osobia, ki pelje iz Pragerskega ob 18.20. Občinstvo opozarjamo, da vozi vlak iz Maribora že ob 12.49, drugi pa šele ob 16. uri. — Kakor slišimo, nastopijo tudi mariborske Sokolice s krasnimi vajami. Razven že javljene otroške igre in telovadbe nastopijo pragerski otroci tudi s petjem in deklamacijami. Naj torej zlasti rod-bine ne opustijo te ugodne prilike, d-nudijo svojim malčkom plemenito zabavo na deželi. — Na Zg. Polskavi pripravlja občinstvo z deco časten sprejem Sokolom-jezdecem in se potem pelje z njimi na Pragersko.

— **Počitniški tečaji.** V Srbiji se bodo vršili letos počitniški tečaji za razne otroke. Tečajev se ho udeležilo tudi več naših slovenskih učiteljev in učiteljic.

— **Mariborski vojni okrug.** Naslov Mariborske pukovske okružne komande se je z 8. t. m. spremenil v Mariborski vojni okrug.

— **Vlaki na progi Maribor—Radgona—Ljutomer** pričnejo voziti 15. t. m. Tako javljajo iz Beograda in iz Dunaja. Radovedni smo, kaj bodo porekle „najvišje inštanice“ v Cmurku, Purkli in Radgoni, osobito pa znani postaje-načelnik Novak v Gozdšču.

— **Pri mestni kopalski šoli** ob bregu se nahajajoči bufet se bode za leto-

šnje kopalsko sezono t. j. do približno konca septembra oddal. Koncesionirani obrtniki se vabijo, da tozadevne ponudbe (z navedbo najemninskega zneska) vložijo do 15. t. m. do 12 ure pri mestnem magistratu v Mariboru.

— **Nezgode.** Delavec falske elektrarne, 42 letni Avgust Pirš, je pri delu položil roko tako nerodno, da je dospela med dva železna vozička na žični vzpenjalnici. Pirš je desno roko popolnoma zdrobilo. Prepeljali so ga z železnico v Maribor, kjer ga je prevzel rešilni oddelek in oddal v bolniško oskrbo. — Osemletnega Leopolda Gornika, sprevodnikovega sina, bivajočega v Lekarniški ulici št. 4, je neki deček med igro vrgel na kamenita tla. Deček je padel tako nesrečno, da je dobil težke notranje poškodbe in si poškodoval nogo. Rešilni oddelek mu je dal prvo pomoč.

— **Kolesarska nezgoda.** Na novem državnem mostu se je v četrtek okrog 17. ure odigral mučen dogodek. Dva kolesarja sta se hotela izogniti z opeko naloženemu vozu, ki je prihajal od nasprotne strani. Pri tem pa sta trčila drug v drugega in padla na tla. V istem trenutku je došel voz z opeko, tako, da je eden izmed kolesarjev padel med konje. Konji so se prestfašili in skočili nekoliko na stran. To je rešilo kolesarju življenje, sicer bi mu kolesa težko naloženega voza zdrobila glavo.

— **Padel je z voza.** V četrtek pop. so delavci na travniku nekega posestnika v Lajtersbergu nakladali seno. Pri vezanju visoko naloženega voza z drogom se je gluhonememu hlapcu Janezu Vorišču spodrsnilo in je padel tako nesrečno na tla, da je zadobil težke notranje poškodbe in si zlomil hrbet. O nesreči so telefonično obvestili rešilni oddelek, ki je težko ranjenega takoj spravil v bolnico.

— **Ponesrečen samomor.** V četrtek ob pol 18. uri je 20 letna šivilja Marija Eker, stanujoča v Malgajevi ulici skočila z državnega mostu v Dravo. V bližini je ribaril kurjač južne železnice Germ, ki je, opazivši plavajočo deklico, odhitel s čolnom za njo, jo ujel za lase in spravi na obrežje. Odtod jo je policija spravila v bolnico. Ekerjeva si je pred tem hotela prerezati z nožem vrat in trebuh, a se je samo lahko ranila. Ko je videla, da na ta način ne bo prišla iz nevhvaleznega sveta, je skočila v Dravo, a tu je priplaval v roke — policiji. Njeno stanje ni nevarno. Vzrok so baje družinski spori.

— **Izgubljeno.** Ljudmila S., učenka meščanske šole je izgubila srebrno zapestnico na potu iz Samostanske ulice proti Meljski cesti. — Marija O. je izgubila na potu z Koroške ceste do Vrtnice ulice denarnico s 260 K. denarja. — Oddati na policiji.

— **V Fall** je neki finančni paznik streljal na delavca Martina Grobelnika in ga težko ranil. Grobelnika so prepeljali v mariborsko bolnico.

— **Radulić aretiran.** Nakupovalec našega prehranjevalnega ministristva Radulić, ki je v Zagrebu povelil 330.000 dinarjev uradnega denarja in z njimi popihal v Avstrijo, je bil 6. t. m. v Gradcu aretiran. Istočasno je bil na Dunaju aretiran nek njegov „zaveznik“, ki je nosil Radulićev kovček z denarjem.

— **Bolezen Lloyd Georgea.** Lloyd George je zbolel na mrzlici. Zdravnik je odredil, da mora mirovati.

— **Poljski poročnik** obsojen na smrt. V Varšavi je bil obsojen na smrt in ustreljen poljski letalski poročnik Iwanicky, kateremu so dokazali, da je prodal angleškemu špijonu načrte o mobilizaciji poljske vojske.

— **Slaba žetev** v Rusiji. Sovjetska vlada je bila prisiljena, da z ozirom na slabo žetev in prometne potežkoče zniža krušno racijo.

— **Velik požar.** Predvčeršnjim je pogorela v Kraljičinem dvorcu ob Labi predilnica in tkalnica jute. Škoda znaša 10—12 milijonov češkoslovaških kron. Večidel je pokrita z zavarovalnico. Podjetje je last t. r. Weich in sinovi.

— **Razni kongresi.** V Pragi se viš. koncem junija svetovni kongres esperantistov. Udeležijo se ga zastopniki Indije, Kitajske in drugih vzhodnih držav, kakor tudi odnolanci esperantistih organizacij

cele Evrope. V Karlove Vare je sklica. cionistični kongres. Zadnji se je vrš. l. 1913 na Dunaju. — Kongres ruskih reakcionarcev v Reichenhallu na solnograško-bavarski meji še vedno traja. Novi udeleženci prihajajo vsak dan. Te dni je došel kijevski in gališki metropolit Antonij ter razni zastopniki ruskih nacionalističnih skupin iz Jugoslavije, Carigrada, Sofija in Besarabije.

— **Srečna občina.** Kakor poročajo iz Splita, je bogati ameriški tovarnar Ivan B. Sargo, po rodu in po mišljenju dalmatinski Jugosloven, zapustil svoji rojstni občini Milna na otoku Braču vse svoje premoženje, ki iznaša 800.000 dolarjev (360.000.000 kron). Mestece ima okrog 350 obitelji, tako da pride na vsako obitelj en milijon kron. Sedaj bi radi vsi okoliški kraji pripadali tej srečni občini in se je vnela pravda med občino Milno ter nekaterimi vaščani krajev Bobovišče in Ložišče, kateri hočejo dokazati, da spadajo v Milno.

— **Iz odvetniške liste** je bil črtan odvetnik dr. Pavel Valjavec v Ljubljani, podpredsednik izvrševalnega odbora klerikalne stranke, radi nekega zločina, vsled katerega je bil obsojen na 6 mesecev ječe.

— **Muzikaličen kaznjene.** Neki kaznjeneec v nekem pariškem zaporu je pisal te dni sodniku zanimivo pismo, v katerem ga prosi, da bi mu dovolil dvakrat na teden poset klasičnih koncertov ter izjavil, da je pripravljen plačati vstopnino tudi za dva stražnika, ki bi ga stražila, da ne pobegne.

— **Zrakoplov s spalnim kupejem.** Ameriško zrakoplovno društvo, ki obratuje na progi Newyork-Chicago-San Francisco je zgradilo velikanški zrakoplov, ki ima poleg salona za potnike tudi spalni kupej, v katerem se nahaja šest postelj.

— **Samomoril v Ameriki.** Iz Newyorka poročajo, da je zadnje dni izvršilo v Newyorku pet šolskih otrok samomor; dva sta se vstrelila, eden je skočil v vodo, dva pa sta se zadušila s plinom. Iz statistike ameriških samomorov posnemamo, da je lansko leto napravilo v Zedinjenih državah samomor 12.000 oseb, od katerih jih je bilo 707 starih izpod 15 let.

— **Izpred celjske porote.** Pred celjsko poroto so bili obsojeni Viktor Zilnik na 5 let težke ječe, ker je kradel občinske potne liste ter vkradel posestniči Dolinšek v Ponorju 7 let staro kobilu. — Osemnajstletnega Franca Goličnika je porota oprostila. Goličnik je bil obdolžen, da je potajil najdenih 19.200 K. — Sedestletni Engelbert Frece iz St. Janža pri Tinjskem je bil radi umora svoje žene, katero je ubil 21. marca t. l. s sekuro, obsojen na smrt na vešala. — Rudarja iz Trbovelj, Valentin Krajnc in Franc Košir sta bila radi tatvine obsojena vsak na dve leti težke ječe.

Sloven. narodno gledališče.

Repertoire bodočih dni:

V petek 10.: „Podbevšek-Kogojev recitacijski večer. Izv. ab.
V soboto 11.: „Boccaccio“. Ab. B-39.
V nedeljo 12.: „Deseti brat“. Ab. A-39.

Sokolstvo.

o V Dravogradu ustanovijo v nedeljo 12. t. m. dop. odsek Sokola na Muti. Ustanovnega zborovanja se udeleži tudi zastopnik Mar. Sok. župe.

o Izlet na Urško goro priredi Koroško sokolsko okrožje še-le prihodno nedeljo, t. j. 18. junija in ne 12., kakor je bilo včeraj napačno javljeno.

o Vranjski Sokol bo praznoval v nedeljo 17. julija desetletnico svojega obstoja. Na ta dan se bo vršil na Vranjskem prvi zlet Savinjskega Sokolskega okrožja.

o Sokol v Slovenski Bistrici je priredil v četrtek že tretje dobro uspelo predavanje staroste dr. Pivka. V nedeljo pa obišče prireditve pragerskega Sokola, kjer tudi nastopi slovenjebi-striški naraščaj.

o Celjski Sokol priredi dne 10. julija t. l. veliko javno telovadbo.

Kultura in umetnost.

x Slike Fani Marčičeve so razstavljene, kakor smo že opozorili, v trgovini Wolff v Gosposki ulici. Slikarica si je nadela lepo nalogo, da izgotovi perorisbe nekaterih ulic in slikovitejših kotičkov našega mesta, osobito starih, ki bodo danes ali jutri izginili. Pričakovati bi bilo, da bi občinstvo to upoštevalo ter pridno seglo po njih.

x Istorija crkve Srba, Hrvata i Slovenaca. Inicijativom arheologa don Frana Bulića i naših prvaka istoričara pokrenulo se kolo naučenjaka, svetovnih i crkvenih, koji će izraditi južnoslovensku crkvenu istoriju, obiju crkvi, zapadne i istočne. Ministarstvo prosvjete shvatilo je veličinu naučenjačkog i kulturnog pothvata, pa je odobrilo, da se odboru tih naučenjaka, koji se prozvaše Illyricum Sacrum, votira 60.000 dinara za 1921. i 1922., za istraživanja, koja će se tijekom godine poduzimati, a ujedno i za nabavu priručne biblioteke. U odboru se nalaze naši najbolji naučenjaci istoričari (petnaestorica) Srbi, Hrvati i Slovenci (većina je univerzitetskih profesora). (Od Srba su profesori Stanojević, Anastasić, Corović, Vulić, Radonić, Radojčić, od Hrvata Bulić, Klaić, Šišić, Jelenić, Rittig, Pavić, Novak, a od Slovenaca Kos, Hauptman, Kovatič, Grivec). Predsjednikom je zaslužni don Frane Bulić, potpredsjednicima univ. prof. Stanojević i Msgr. Rittig, blagajnikom univ. prof. Corović, a tajnikom univ. docent V. Novak. Program rada podijeljen je u tri serije. Prva je do dolaska južnih Slovena na Balkan, druga od dolaska do turskog perioda, a treća turski period do g. 1790. Uz naše naučenjake sudjelovale i strani, napose je uvelike angažovan znameniti francuski specijalista za najstariju crkvenu historiju don Germain Morin, koji je već počeo s predradnjama u Zagrebu, a nastaviće na Strani. Odbor se obraća ovime na sav naš episkopat, pravoslavne i katoličke crkve, da ga u tome podupre, materijalno i moralno, da se započeti konac krene onakvim životom, kako to hoće njegovi pokretaci, a i sama ideja. Izvori i studije štampaće se na našem in na jednom svjetskom jeziku.

Sport.

x Prvenstveni tek 5000 metrov se vrši v nedeljo 19. t. m. ob 18. uri iz Hoč v Maribor, Kralja Petra trg.

x Reprezentančni igralci vseh prvostopenjskih mariborskih klubov se najjavijo Pododboru LNP do prihodnjega torka v svrhu postave mariborske reprezentance, ki bo igrala proti reprezentančnemu moštvu Ljubljane.

x Házená (Zenski rokomet). Vse članice, ki so že lansko leto igrale rokomet in gospodične, ki hočejo na novo vstopiti v rokometni odsek I. slov. sportnega kluba „Maribor“, se vabi na prvi letošnji sestanek v petek 10. t. m. ob 20. uri v gostilno „Maribor“, Grajski trg 1. Polnoštevilna udeležba zaželjena.

x Sport. Izšla je 23. številka ter priredila: Mladini sporta! — Otvoritev igrišča SSK Sparta: SK Primorje. — Kolesarska parna dirka. — Slavija: Ilirija. — Nogometne tekme. — Boj za prihodnjo olimpijado. — Afera Hajduk: Gradjanski. — Pravilnik saveza prvenstvenih tekem. — Nogomet. — Lahka atletika. — Kolesarstvo in motociklistika. — Službene objave.

Zahtevajte v vsaki gostilni „Tabor“.

Gospodarstvo.

Borza 9. junija.

Curih: Berlin 8-775, New York 591, London 22-21, Pariz 46-60, Milan 28-30, Praga 8-25, Budimpešta 2-40, Zagreb 4-20, Varšava 0-55, Dunaj 1-30, avstrijske žigosane krone 0-97.

Zagreb: Berlin 211-211-75, Italija 687-693, London 532-538, New York 139-142, Pariz 1125-1132, Praga 197 do 200, Svica 2415-2425. Valute: Ameriški dolarji 137-139-25, avstrijske krone 23-23-50, carski rublji 30-34, češko-slovaške krone 195-0, francoski franki 1110-1120, napoleon 462-465, nemške marke 216-218, romunski lei 227-228, souvereigni 255, italij. lire 685-690, turške lire 480.

Dunaj: Ameriški dolarji 638-642, nemške marke 956-962, angleški funti 2405-2425, francoski franki 5067-50 do 5107-50, italijanske lire 3090-3110, jugoslovanski dinari 1787-1807, poljske marke 51-90-53-90, švicarski franki 10-875-10-925, češkoslovaške krone 893-899, madžarske krone 222-50 do 225-50.

x Obrtna nadzornišva v Sloveniji obsegajo sledeča okrožja: 1. Ljubljana za okr. glavarstva Ljubljana, Logatec, Kranj, Radovljica, Kamnik, Litija, Kočevje, Krško, Črnomelj in Novomešto. 2. Celje za okrajna glavarstva Celje, Brežice, Slov. Gradec, Konjice in Prevalje. 3. Maribor za okrajna glavarstva Maribor, Ptuj, Ljutomer in Murska Sobota.

x Zalaganje s smodnikom in razstrelili. Po objavi deželne vlade za Slovenijo bo po vsej oskrbovala domača tvornica smodnika rudnike in industrijske obrate sploh razen s črnim smodnikom tudi z drugimi razstrelilnimi snovmi, ki so se do sedaj morale uvažati iz inozemstva. Na razpolago bodo trojna razstrelila: vrsta I. z močjo želatinskega dinamita, vrsta II. z močjo dinamona, vrsta III. razstrelivo, varno zoper vžigalne pline. Pričakovati je, da bodo domači interese naravnost svoje zadevne potrebe naprejš pri domači tvornici (v Kamniku); letna potreba je prijaviti z oziranjem na željene vrste.

x Hmelj. Na hmeljskem trgu v Zateu je bilo popraševanje po hmelju zopet precej živahno. Domači hmelj so kupovali po 1800-2000 češkoslovaških kron za 50 kilogramov. Tuj hmelj so kupovali po 1550-1750 češkoslovaških kron za 50 kg.

x Tvornica eternita v Osijeku se bo začela graditi še ta mesec na zemljišču, ki ga ji je prepustila mestna občina.

x Dovoljen uvoz živine iz Belgije. Ker je v Belgiji prenehala goveja kuga, je minister za poljedelstvo ukinil zabranu uvoza in prevoza živine iz Belgije.

x Češkoslovaška in naš tobak. Iz trgovske statistike češkoslovaške države je razvidno, da uvažajo Češka, Poljska, Nizozemska, Italija, azijske Rusije, Nemčija, Amerike, Belgije, angleške Indije, Francije in celo iz Avstrije, ne pa tudi iz naše države, dasi imamo za izvoz dovolj tobaka. Vzrok je isti kot pri vinu: za konkurenco s tobakom drugih držav previsoka cena.

x Škodove tovarne v Plznu (na Češkem) so imele v pretečenem letu 24 milijonov češkoslovaških kron čistega dobička.

Glavni urednik: Radivoj Rehar.
Odgovorni urednik: Fran Voglar.

Mala oznanila.

Prilogevalka (Zuschneiderin) dobro izurjena, za perilo, dobi stalno delo. Vprašati v upravnistvu „Tabora“. 799

Proda se: 2 novi livrji za izvoške, konjsko žimo, ograjico za cvetlične gredice, okraske za šotore pri vrtnih veseljah, podstrešno šaro, staro kovino. Kopitarjeva ulica 11. Od 14. do 16. ure. 796

Proda se hiša, 10 minut oddaljena od Glavnega trga, obstoječa iz treh malih in enega večjega stanovanja, kleti, drvarnice in vrta. Pripravna je tudi za obrt. Cena 30.000 dinarjev. Pismene ponudbe pod „Ravbar“ na ineratni oddetek „Tabora“. *

Lahko motorno kolo (Motor-Reve) z 2 cilindri, dobro ohranjeno, se proda. Dravska ulica 11, gostilna. *

Vila za eno družino z 8 sobami in lepim vrtom se takoj proda. Vprašati se v upravi „Tabora“. 754 6-6

Proda se dobro ohranjen otroški voziček. Mlinska ulica št. 21. 784

Otvoritev

vinotoča pod vej o

(Buschenschank) 12. t. m. Dunajski jarek 176. 797

Prazne zaboje

proda 795

Baloh & Rosina

Grajski trg.

782 2-1

Primorci!

Naznanjam, da sem odprl novo higijenično brivnico.

Za prvovrstno in čisto posrežbo jamčim. 268

Vjekoslav Gjurić primorski begunec. Maribor, Jurčičeva ulica št. 9

Gonilni jermeni

za stroje v vseh širinah od 30 do 200 mm v zalogi pri Ivanu Kravos, sedlar Aleksandrova cesta 13. 180

Brivnica Frana Novaka na Aleksandrovi cesti št. 22 se priporoča. 22

STANOVANJE

treh sob v prvem nadstropju v najlepši legi pri mestnem parku se zamenja za stanovanje 4 ali 5 sob v bližini južnega kolodvora. Selitveni stroški se povrnejo. Pisma naj se pošlje pod šifro „Stanovanje“ na upravo tega lista. 798

Prostovoljna sodna dražba nepremičnin.

Vsled dovoljenja okrajne sodnije v Mariboru dne 25. maja 1921 št. VI 842/21 se vrši

dne 23. junija 1921 ob 10. uri

prostovoljna sodnijska dražba Rapočevega posestva vl. št. 198 k. o. Sv. Magdalena — okrožnega sodišča v Mariboru — ki obstoji

a) iz stavišča št. 8 pr. 29 a 93 m² s hišo št. 26, hlevom in gospodarsko stavbo št. 24 v Tržaški cesti
b) parcele št. 87/1 vrt pr. 11 a 20 m² in
c) parcele št. 40/1 njiva pr. 47 a 83 m²
Dražba se vrši na licu mesta v Tržaški cesti 26. Izklicna cena znaša K 880.000 — pod katero se dražba ne vrši.

Zdražbitelj mora prevzeti brez zaračuna v najvišji ponudek pod dn. št. 96 a) vključeno realno breme v smislu odloka dno. 20. septembra 1918 št. 16109/1139 mestnega urada v Mariboru.

Vsa druga bremena izbrisajo lastnice, ako do tistih tirjatev zdražbitelj ne prevzame na račun ponudbe.

Lastnice so si pridržale pravico najvišji ponudek v 8 dneh sprejeti ali odkloniti. Najvišji ponudek se mora v roke zastopnika lastnic dr. Rosine plačati v enem mesecu. Maribor, dne 4. junija 1921.

Notar dr. Franc Firbas, kot sodin poverjenik.

Due sobi

za pisarno v bližini južnega kolodvora, če le mogoče na Aleksandrovi cesti, išče veliko podjetje proti ugodni najemini. Povrnejo se tudi stroški eventualno potrebne selitve. Ponudbe pod šifro „pisarna št. 4563“ na upravo tega lista. 799 2-1

Zavod za straženje in zaklepanje v Mariboru

prevzame

vsako vrsto straženja v mestu, na kolodvorih, kakor tudi spremljanje železniških vozov. — Pojasnila v pisarni: pri stanišča ulica 2.

KNJIGOVEZNIKA MARIBORSKE TISKARNE D. D.

KI JE NAJMODERNEJŠE UREJENA, SE
PRIPOROČA CENJENEMU OBČINSTVU,
OBLASTVOM IN URADOM. PREVZEMA
VSA V KNJIGOVEŠKO STROKO SPADA-
JOČA DELA.
IZVRŠBA SOLIDNA! CENE ZMERNE!

Ljubljanska kreditna banka

Podružnica v Mariboru

Obrestuje vloge najugodnejše.

Daje vsakovrsne kredite.

Delniška glavnica in rezerve 95.000.000

Izvršuje najkvalitetnejše vse bančne transakcije.